

50-річчя

члена-кореспондента НАН України

В.І. МУНТІЯНА

---

3 серпня виповнилося 50 років знаному вченому в галузі оборонної економіки, національної безпеки та інформаціології членові-кореспондентові НАН України Валерію Івановичу Мунтіяну.

В.І. Мунтіян народився в 1960 р. у м. Одеса. Навчався у Пушкінському вищому військовому інженерно-будівельному училищі, де у 1982 р. здобув кваліфікацію військового інженера за фахом «Будівництво будівель і споруд», та у Вищій школі господарського управління за спеціальностями «Робота підприємств в умовах повного госпрозрахунку» (1988) і «Робота підприємств у ринкових умовах» (1991). 1994 року Валерій Іванович закінчив аспірантуру при Одеському державному економічному університеті, у 1996 р. — Коледж стратегічних досліджень та оборонної економіки у Німеччині, у 1999 р. — Національну академію державного управління при Президентові України, а у 2005 р. — Національну академію оборони України. Підвищував кваліфікацію у Гарвардському університеті (США) за програмою «Національна безпека України» (1997), в Академії Збройних Сил України (1998) та Коледжі міжнародних досліджень і досліджень у галузі безпеки Центра ім. Дж. Маршалла в Німеччині (2001).

Почавши у 1982 р. трудову діяльність на будівельній дільниці Одеського військового округу міністерства оборони СРСР як виконавець робіт, В.І. Мунтіян згодом очолював БМУ, плановий і кошторисно-договірний відділи будівельного управління цього округу. 19 січня 1992 р. він прийняв присягу на вірність Україні та з перших днів бере активну участь у розбудові її Збройних Сил: пройшов шлях від старшо-

го офіцера управління економіки і планування будівельно-квартирних органів Міністерства оборони України до заступника міністра оборони (2003–2007 рр.). Має військове звання генерал-лейтенанта.

Специфіка роботи визначила і коло наукових інтересів Валерія Івановича. Ще за часів Радянського Союзу він уперше застосував до військово-економічної сфери низку нових підходів, зокрема розробляв нові форми господарювання суб'єктів оборонної сфери в умовах переходу до ринкової економіки. Уже тоді В.І. Мунтіян виявив себе як раціоналізатор та винахідник. Його численні новаторські винаходи запроваджені на об'єктах Головного управління космічного зв'язку СРСР, їх застосовували під час ліквідації наслідків землетрусу у Вірменії.

Характерною рисою творчого пошуку ювіляра є багатогранність і міждисциплінарний підхід. Так, Валерій Іванович наблизився до розкриття сутності поняття «думкоформа безпеки», яке запропонував як базову категорію науки про економічну безпеку — «екосестейту». Він досліджував проблему соціально-економічної системи крізь призму безпеки, розкривши загрози та ризики впливу військової діяльності на біосферу планети, дав рекомендації, як застосувати потенціал та ресурси військової сфери для відвернення екологічних і техногенних небезпек.

В.І. Мунтіян є фундатором нового наукового напрямку — інформаціологічної економіки. Вона покладена в основу гармонічного розвитку світової спільноти і розглядається як логічно чітка система знань для безпосереднього вивчення та цілісного пізнання найважливіших явищ природи,

суспільства й мислення. Учений розробив концепцію інформаціогенної моделі економіки, розкрив природу інформаційних мікро- та макродинамічних процесів, властивостей і явищ у Всесвіті як підґрунтя для створення нової економічної планетарно-космічної системи гармонічного й безпечного розвитку людства і біосфери. Застосував у економічній науці теорію фізичного вакууму спільно з просторово-часовими теоріями. Це дає можливість на новому науковому базисі пізнати категорії часу, простору, енергії і врахувати їхні властивості, будуючи нову економічну модель, котра передбачає недопущення переростання криз у планетарну катастрофу.

З-під пера Валерія Івановича вийшло більше 200 наукових праць, серед яких 24 індивідуальних та 11 колективних монографій, 18 навчальних посібників і методичних рекомендацій. Найвагоміші з них — «Оборонний бюджет: світовий досвід та можливі шляхи реформування в Україні» (1996), «Економіка та оборонні витрати: аналіз зарубіжних досліджень і український шлях розвитку» (1998), «Економічна безпека України» (1999), «Проблеми національної безпеки у процесах державотворення» (у 3 томах, 2004), «Основи теорії інформаціогенної моделі економіки» (2004).

Наукові здобутки В.І. Мунтіяна знайшли практичне втілення у понад 60 законодавчих і нормативно-правових актах, серед яких Закони України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України», «Про господарську діяльність у Збройних Силах України», «Про особливості приватизації підприємств, що належать до сфери управління Міністерства оборони Украї-

ни», «Про оренду державного та комунального майна». Вони покладені в основу Концепції економічної та господарської діяльності Збройних Сил України в сучасних умовах, затвердженої Указом Президента України, та довгострокового прогнозу видатків на оборону, який використано при складанні Стратегічного оборонного бюлетеня України на період до 2015 року. За науково-методологічне забезпечення системи національної безпеки України Валерія Івановича удостоєно Державної премії у галузі науки і техніки за 2002 рік.

З березня 2007 р. по вересень 2009 р., а також від березня 2010 і дотепер В.І. Мунтіян — заступник міністра економіки України. Його обрано керівником робочих груп із розроблення проектів «Стратегії економічного розвитку країн СНД на період до 2020 року» і «Міждержавної цільової програми інноваційного співробітництва держав-учасниць СНД на період до 2020 року».

Учений — дійсний член кількох вітчизняних та міжнародних академій. Він входить до Міжнародного союзу економістів, є генеральним консультантом Соціальної та Економічної Ради ООН. В.І. Мунтіян постійно дбає про нову генерацію наукових кадрів. Він викладає в Національній академії державного управління при Президентові України та Національній академії оборони України. Його запрошують читати лекції в навчальних закладах Німеччини, США, Російської Федерації.

Наукова громадськість, колеги та друзі щиро вітають Валерія Івановича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, творчої наснаги й довгої плідної праці на науковій і державницькій нивах.